

ĆWICZENIE 1

PODSTAWOWE TECHNIKI LABORATORYJNE

Cel ćwiczenia: Nabranie umiejętności prawidłowego i bezpiecznego wykonywania podstawowych czynności laboratoryjnych.

Zakres materiału: Mieszanki i ich rodzaje. Podstawowy sprzęt laboratoryjny (m. in. chłodnica, rozdzielacz, lejek, cylinder miarowy), podstawowe czynności laboratoryjne (destylacja, sączenie, ekstrakcja).

Literatura: (1) Cygański A., „Chemiczne metody analizy ilościowej”, WNT, Warszawa 1999; (2) Minczewski J., Marczenko Z., „Chemia analityczna”, Tom 1, Wydawnictwo Naukowe PWN; (3) Praca zbiorowa pod red. W Brzyskiej, „Ćwiczenia z chemii ogólnej”, Wydawnictwo UMCS, Lublin; (4) Szał S., Lipiec T., „Chemia analityczna z elementami analizy instrumentalnej”, PZWL, 1997. (5) Jones L., Atkins P., „Chemia ogólna. Cząsteczki, materia, reakcje”, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2004

1. Rozdzielanie przez sączenie

UWAGA! To ćwiczenie każdy student wykonuje indywidualnie.

Cylindrem miarowym odmierzyć 15 cm^3 roztworu azotanu(V) ołowiu(II) $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ i przelać roztwór do zlewki. Drugim cylinderkiem miarowym odmierzyć 10 cm^3 roztworu jodku potasu KI i przelać roztwór do drugiej zlewki. Po zmieszaniu dwóch roztworów wytrąci się osad jodku ołowiu(II). Powstały osad odsączyć na lejku szklanym i przemyć wodą destylowaną.

Opisać wygląd substratów i produktów. Zapisać cząsteczkowe i jonowe równanie reakcji powstawania osadu jodku ołowiu(II).

2. Rozdzielanie przez destylację (pokaz)

Zbudować zestaw do destylacji. W kolbie kulistej o pojemności 500 cm^3 umieścić mieszaninę acetonu i wody (ok. 150 cm^3) oraz kawałki porcelany (tzw. kamyczki wrzenne). Przedestyłować mieszaninę. Obserwować zmiany temperatury podczas destylacji. Zanotować temperaturę w której w odbieralniku pojawiła się pierwsza kropla pierwszej frakcji. Gdy temperatura ponownie zacznie rosnąć należy wymienić odbieralnik. Zanotować temperaturę, przy której w odbieralniku zacznie zbierać się druga frakcja.

Do jednej probówki wprowadzić 1 cm^3 pierwszej frakcji, do drugiej probówki taką samą objętość drugiej frakcji. Następnie do obu probówek wprowadzić niewielką ilość stałego chlorku kobaltu(II) CoCl_2 . Do dwóch kolejnych probówek wprowadzić odpowiednio 1 cm^3 wody i acetonu. Ponownie dodać niewielką ilość CoCl_2 . Zanotować jego barwę w wodzie i w acetonie. Na tej podstawie zidentyfikować frakcje.

Wyjaśnić proces destylacji i zastosowanie go do przeprowadzenia rozdziału oraz oczyszczenia substancji. Dlaczego w trakcie ćwiczenia używano kosza grzejnego a nie palnika? Którą frakcję (pierwszą czy drugą) stanowił aceton? Dlaczego?

3. Ekstrakcyjny rozdział jodu i chlorku niklu(II)

Do rozdzielacza wprowadzić 10 cm^3 wodnego roztworu jodu oraz 10 cm^3 roztworu chlorku niklu(II), a następnie 5 cm^3 chloroformu. Wytrząsać, rozdzielić warstwy. Warstwę wodną powtórnie wytrząsać z nową porcją (5 cm^3) chloroformu. Na szkiełko zegarkowe pobrać kilka kropel warstwy wodnej i sprawdzić, czy zawiera ona jeszcze jod, dodając skrobi. Dla porównania należy przeprowadzić na oddzielnym szkiełku reakcję charakterystyczną skrobi z jodem, używając wodnego roztworu jodu z butelki.